

ЕДИНСТВЕНИЯТЪ ПЖТЪ

Острият студенъ вѣтръ сърдито фучеше отъ синитѣ камъни и брулѣше жълтитѣ есенни листа. Тѣ падаха безпомощно по земята, гонѣха се и се прегръщаха, като че ли искаха да се стоплятъ. Небето бѣше мрачно. Низки облаци разперваха крилетѣ си, сякашъ че бѣха сърдити и гладни орли. Настѣпваше студена октомврийска нощъ.

Тукъ-таме блѣсваше като свѣтулки жълтата свѣтлина на прозорцитѣ. После настѣпваше отново мракъ. Хората бързаха да се навечерятъ и да се свратъ подъ топлитѣ завивки. Само единъ прозорецъ дълго време гледаше съ огненото си замръзнало око. Вжтре въ стаята се бѣ навелъ предъ голѣмъ съндѣкъ младъ едъръ мжжъ съ смѣлъ погледъ, извити тънки мустаци и решителни устни. Това бѣше размирникътъ Хаджи Димитъръ. Наоколо бѣха разхвърляни нѣколко пицова, една нова пушка, барутъ, фишеци, две ками, кожена чанта, дрехи и други нѣща. Всичко това младиятъ човѣкъ подреждаше и стѣгаше за далеченъ пжтъ. По едно време той се изправи. Погледътъ му се плѣзна по бѣлосанитѣ стени. По тѣхъ бѣха окачени нѣколко портрета. Лека усмивка цѣвна по крайцеца на устнитѣ му, като се възрѣ въ очитѣ на единъ малъкъ човѣкъ, обутъ въ потури, съ начумерено лице, което гледаше решително отъ стената. Той си спомни...

Тогава бѣше яко и свободолюбиво момче. Отъ баща си бѣше чувалъ за славнитѣ подвизи на вуйча си Желѣзко Палабуюкътъ, страшенъ хайдутинъ, отъ когото треперѣха турцитѣ; слушаше и споменитѣ за чичовцитѣ си Добри и Стоянъ Кръстеви, които нѣкога бѣха грабнали пушки и отъ Сливенскитѣ планини защитаваха поробената рая. Той искаше да стане като тѣхъ. Отъ малъкъ намрази турцитѣ. Събираше децата отъ махалата и по цѣли дни скиташе съ тѣхъ изъ чукаритѣ на планината или пъкъ като роякъ пчели ги повеждаше къмъ бистритѣ води на Тунджа. Колко пжти тука сварваха да се кпвятъ турчета! Бързо грабваха дрехитѣ имъ, скриваха ги изъ трънацитѣ и почваха да замѣрватъ съ камъни голитѣ друговѣрци. Тѣ пицяха, гмуркаха се въ дълбокитѣ води, моляха се за пощада, призоваваха на помощъ Аллаха и плачеха за милость...

Ехъ, славни времена!...

Като минаха нѣколко години, баща му го прибра въ хана да помага. Презъ свободното си време момъкътъ се скиташе самотенъ изъ Балкана, мѣрѣше на нишанъ съ пицови и безпричинно биеше турчетата, които се изпрѣчваха на пжтя му. И си спомни, какъ една такава тъмна нощъ застреля свирепъ турчинъ въ хана, защото се разположи като бей. Искаше всички да му слугуватъ; удари Хаджи Димитра съ камшикъ, защото той отказа да му развѣрже вървитѣ на цървулитѣ... Топлиятъ трупъ зарови въ избата.

После се усмихна при другъ споменъ: веднажъ съ буйни другари хвърлиха върху тръненъ плетъ топчестото тѣло на чорбаджи